

Сумський державний університет

**ОСОБИСТІТЬ, СУСПІЛЬСТВО, ДЕРЖАВА:
ПРОБЛЕМИ МИНУЛОГО І СЬОГОДЕННЯ**

Матеріали
II Міжнародної науково-практичної конференції
У двох частинах
Частина 2
(Суми, 18 квітня 2016 року)

Суми
Сумський державний університет
2016

Козловський В., студ. гр. Ф-51
наук. керівник – к.і.н., доц. *В.А. Нестеренко*

Війна в Афганістані очима солдата*

За понад тисячолітню історію мільйони синів і дочок нашого народу поклали свої голови в нескінченних війнах та воєнних конфліктах як захищаючи рідну землю, так і в жорстоких війнах за інтереси чужих держав. Однією з чорних сторінок для українців, які на той час служили в Радянській Армії, стала участь наших співвітчизників у кривавій неоголошеній війні в далекій середньоазіатській країні – Афганістані.

25 грудня 1979 р. радянсько-афганський кордон перетнув 781-й окремий розвідувальний батальйон. Одночасно повітряний кордон перетнула з особовим складом та бойовою технікою 103 повітряно-десантна дивізія, яка висадилася в Кабульському аеропорту.

В Афганістан з України було направлено 160 тис. чоловік. Серед них був і Олександр Сергійович Мартиненко. Народився Олександр Сергійович в Сумській області, Недригайлівському районі, селі Вехово 18 квітня 1965 р. Здобув освіту у Вільшанській середній школі. До Радянської Армії Олександр Сергійович був призваний 1 травня 1983 р. На запитання: «чи по бажанню було відбувати строкову службу в Афганістані чи ні?», він відповів, що був такий наказ, а накази не обговорюються. «Учебку» проходив у Туркменії з 15 травня 1983 р., а 22 жовтня того ж року він прибув уже безпосередньо до Афганістану.

* Робота здійснена в рамках виконання фундаментального дослідження № 0115U000677 «Історичний розвиток порубіжжя Північно-Східної України як засіб конструювання загальнонаціональної моделі історичної пам'яті».

Служив у піхоті, мотострілки, старшим водієм-механіком БМП і мав звання сержанта. Частина дислокувалася у провінції Кундуз на північному сході Афганістану. За часів Афганської війни 1979–1989 рр. ця провінція через стратегічне географічне положення перебувала в зоні активних бойових дій. Тут дислокувались військові частини одного із з'єднань 201-ї мсд. З масштабних операцій приймав участь в операції Салан-Таршер 1984 р., яка тривала 3 місяці.

Проживали прості радянські солдати в наметочних містечках. Намети були на сорок осіб. В самому наметі були дві «буржуйки», якими взимку обігрівали та гріли воду, якою потім прали, вмивались. Якщо були в полку то харчувались в їдальні, а коли відправлялись на операції, то кожний мав «вещьмішок», в якому було все необхідне.

Місцеве населення загалом було раде бачити радянського солдата, ставлення було дружнє. Коли заходили в кишлак, то місцеві не зустрічали військових. Зі слів самого Олександра Сергійовича: «заходили в кишлак, все димить, горить, а населення переховувалося».

Новини радянським солдатам загалом доходили з листів рідних, телефонного зв'язку не було. Листи приходили раз у три місяці.

Демобілізувавсь Олександр Сергійович 15 травня 1985 р. Почуття радості переповнювало після отримання демобілізаційного листа, бо вже хотілося побачити рідних і Батьківщину.